

Finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern

Typ av styrdokument: Riktlinje

Beslutande instans: Kommunfullmäktige

Datum för beslut: 2017-11-29, § 233

Diarienummer: 2017.677 KS

Gäller för: Alingsås kommunkoncern

Giltighetstid: Tillsvidare

Revideras senast: Årligen

Dokumentansvarig: Ekonomichef

ALINGSÅS
KOMMUN

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1	Bakgrund.....	3
1.2	Omfattning av finansriktlinjer.....	3
1.3	Syfte med de finansiella riktlinjerna.....	3
1.4	Målsättningar med finansverksamheten	3
1.5	Uppdatering av riktlinjerna	4
1.6	Organisation.....	4
2	Likviditetshantering.....	5
2.1	Likviditetsplanering	5
2.2	Koncernkonto	5
2.3	Likviditetsreserv	5
3	Placeringar	6
3.1	Riktlinjer överskottslikviditet	6
3.2	Tillåtna instrument.....	6
3.3	Direkt i räntebärande värdepapper.....	6
3.4	Värdepappersfonder	7
3.5	Absolutavkastande hedgefonder	7
3.6	Ansvarsfulla placeringar.....	7
3.7	Uppföljning och rapportering	8
4	Upplåning	9
4.1	Riktlinjer för upplåning.....	9
4.2	Upplåningsformer.....	9
4.3	Kapitalbindning.....	9
4.4	Räntebindning	10
5	Utlåning till kommunala bolag.....	11
5.1	Kommunens prissättning.....	11
5.2	Administration av utlåning.....	11
6	Kommunal borgen.....	12
6.1	Riktlinjer för kommunal borgen.....	12
6.2	Säkerheter.....	12
6.3	Insyn	12
6.4	Giltighetstid.....	12
6.5	Försäkring	13
6.6	Beslut om borgensärenden.....	13

7	Finansiella risker	14
7.1	Finansieringsrisk	14
7.2	Ränterisk	14
7.3	Valutarisk	14
8	Derivatinstrument	15
9	Operativ risk.....	16
10	Ordlista.....	17

1 Inledning

För att kunna säkerställa och effektivisera koncernens finansiella verksamhet måste arbetet bedrivas efter genomtänkta strategier och riktlinjer samt under kontrollerade former. Med kommunkoncernen avses i denna riktlinje Alingsås kommun och dess helägda bolag. Kommunstyrelsen beslutar om tillämpningsanvisningar till Finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern. Tillämpningsanvisningarna tydliggör bland annat ansvarsfördelning, och rapportering.

1.1 Bakgrund

De finansiella riktlinjerna ska utgöra ett ramverk från kommunfullmäktige i syfte att ange övergripande målsättningar och principer för finansverksamheten inom kommunkoncernen. De kommunala bolagen ska fastställa riktlinjer som i tillämpliga delar baseras på denna.

1.2 Omfattning av finansriktlinjer

De finansiella riktlinjerna fastställs genom beslut av kommunfullmäktige. De finansiella riktlinjerna omfattar den finansverksamhet som bedrivs inom Alingsås kommunkoncern. Med finansverksamheten avses upplåning, utlåning, borgen, likviditetshantering, medelsplaceringar och finansiell riskhantering. För att hantera kommunkoncernens ekonomi effektivt, ska kommunen på det sätt och inom de ramar som kommunfullmäktige beslutar, samordna de finansiella frågorna för kommunkoncernen. I kommunkoncernen inbegrips i detta sammanhang förutom den egna kommunala verksamheten, kommunens helägda företag. Riktlinjerna består av tre huvudsakliga delar där den första är inriktad på kommunens tillgångshantering (likviditet samt medelsplacering), den andra på kommunkoncernens skuldhantering och den tredje på riskhantering.

Respektive styrelse i bolag som omfattas av dessa riktlinjer ska ansvara för att:

- Riktlinjerna tillämpas och efterlevs.
- Vid behov fastställa finansiella riktlinjer för bolaget inom ramen för dessa koncernövergripande riktlinjer.

1.3 Syfte med de finansiella riktlinjerna

Syftet med de finansiella riktlinjerna är att:

- Ange hur finansiella risker ska hanteras.
- Ange mål och riktlinjer för hur finansverksamheten i kommunkoncernen ska bedrivas.

Ett väl definierat regelverk är även ett styrinstrument och ett hjälpmedel för de personer som arbetar med medelsförvaltning.

1.4 Målsättningar med finansverksamheten

De övergripande målsättningarna är att medverka till god ekonomisk hushållning genom att:

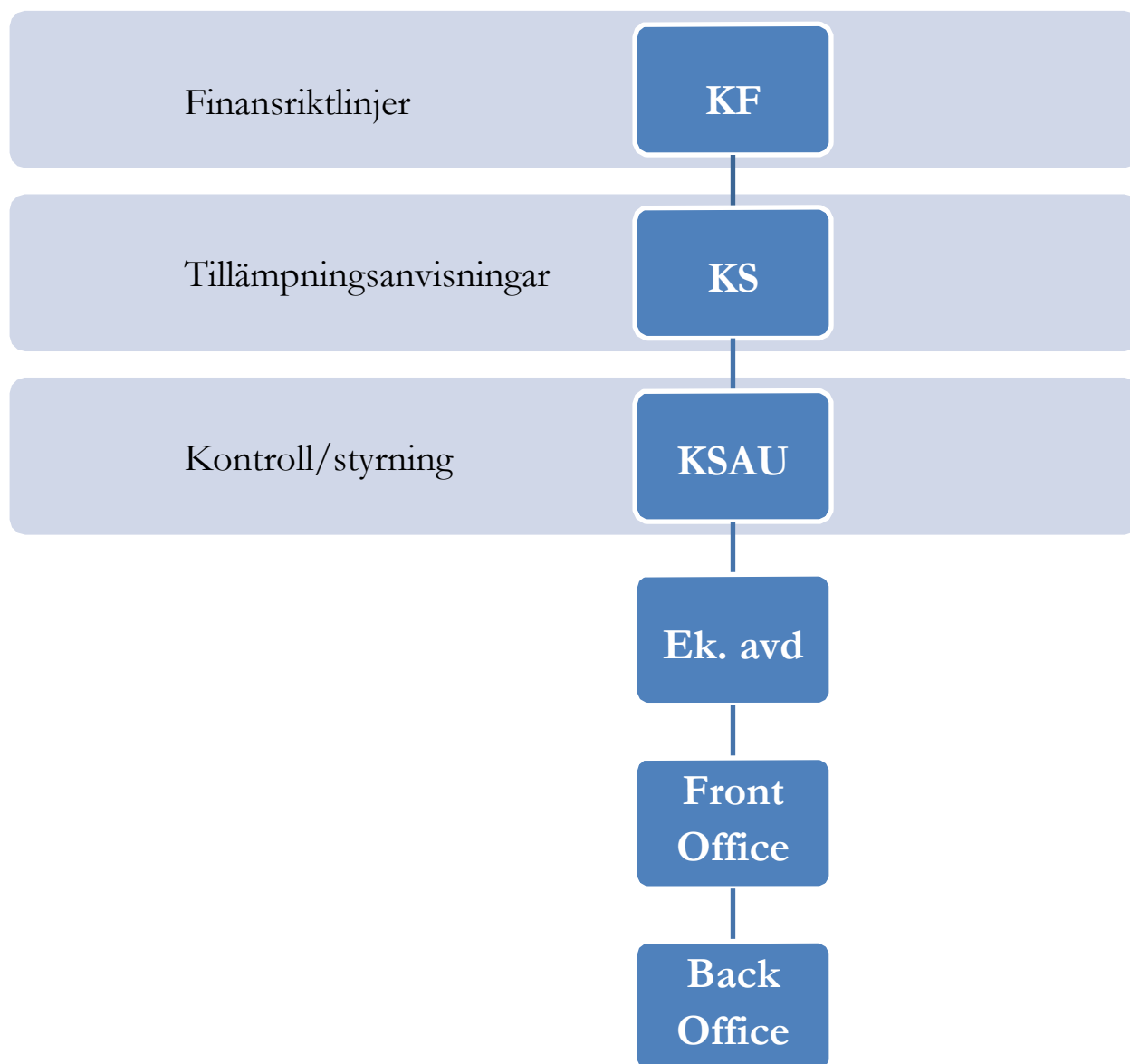
- Säkerställa betalningsförmågan och trygga tillgången på kapital, samt tillgodose behovet av finansiering av långsiktiga investeringar.
- Till acceptabel risk eftersträva bästa möjliga finansnetto utifrån de finansiella riktlinjerna.
- Inom kommunkoncernen utnyttja stordriftsfördelar och effektivisera finansiering, kapitalflöden, likviditetshantering, betalningsrutiner och övriga finansiella tjänster.

Finansverksamheten ska bedrivas på ett betryggande sätt och i enlighet med området gällande lagstiftning samt EU-rättsliga principer. Verksamheten ska kännetecknas av hög kompetens, affärsmässighet och effektiva beslutsprocesser.

1.5 Uppdatering av riktlinjerna

Riktlinjerna ska ses över årligen och vid behov uppdateras med hänsyn till aktuella förhållanden inom kommunkoncernen samt till utvecklingen på de finansiella marknaderna.

1.6 Organisation

2 Likviditetshantering

Med likviditetshantering avses matchningen av in- och utbetalningar samt hantering av kortfristiga låne- och placeringsbehov.

Likviditetshantering ska bedrivas med målet att samordna kapitalströmmarna i kommunkoncernen och att sänka räntekostnaderna genom effektiva betalningsrutiner och god likviditetsplanering.

2.1 Likviditetsplanering

Kommunens likviditetsbehov ska sammanställas av ekonomiavdelningen. Likviditetsplaneringen ska ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort (<12 mån) och lång sikt (1 – 3 år) samt utgöra underlag för beslut om upplåning och placering av likvida medel.

2.2 Koncernkonto

Inom kommunkoncernen ska det finnas ett koncernkontosystem för samordning av betalningsflöden.

2.3 Likviditetsreserv

Med likviditetsreserv avses medel som kan användas för att säkra kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. En likviditetsreserv ska hållas i syfte att hantera likviditetssvängningar och för att kunna möta störningar på finansieringsmarknaden. I likviditetsreserven räknas in obundna bankmedel, marknadsvärdet på placeringar som kan frigöras på två bankdagar, outnyttjade kreditlöften och framtida positiva netto av kassaflöden. Likviditetsreservens storlek specificeras i kapitel 7.

3 Placeringar

Den del av kommunens likviditet som överstiger likviditetsreserven ska placeras enligt nedan riktlinjer. Överskottslikviditet ska i första hand användas för att upprätthålla likviditetsreserven och i andra hand om möjligt, för att reducera lånebehovet i kommun och i tredje hand placeras enligt riktlinjerna nedan.

3.1 Riktlinjer överskottslikviditet

Följande riktlinjer gäller vid placeringar av överskottslikviditet.

- Placeringarnas löptider och risktagande ska anpassas till vilken placeringshorisont som gäller i förhållande till framtida betalningar (matchningsprincipen).
- Huvudregeln är att placeringarna ska spridas på olika motparter. Undantag medges för placering i skuldebrev utgivna av svenska staten (ingen beloppsbegränsning).
- Placeringarnas sammanlagda genomsnittliga löptid får ej överstiga 1 år.
- Förvärv och avyttring av värdepapper i svenska kronor ska ske genom bank eller värdepappersinstitut som står under Finansinspektionens tillsyn eller motsvarande tillsyn i annat land.
- Placering i noterade skuldförbindelser får endast ske i värdepapper med hög likviditet där officiell köpkurs fortlöpande ställs.

3.2 Tillåtna instrument

Överskottslikviditet får placeras i följande instrument med maximal löptid om 3 år.

- Direkt i svenska räntebärande värdepapper som är offentligt utbudna och som löpande prissätts.
- Värdepappersfonder.
- Räntebärande konto i bank med god kreditvärdighet (lägst rating A-/A3).
- Absolutavkastande hedgefonder.

3.3 Direkt i räntebärande värdepapper

Vid placering i räntebärande värdepapper gäller nedanstående limiter. Procenttalen i tabellen nedan avser andelar av överlikviditetens marknadsvärde samt maxandel per emittentkategori. Mängden kreditrisk som får tas beror på hur lång löptid underliggande instrument har samt hur stor del instrumentet utgör av överlikviditeten. Värden inom parentes avser en kortfristig ratingskala som används på räntebärande värdepapper med en löptid under ett år.

Emittent	0-1 år	1-3 år	Max andel per emittent
A. Stater, kommuner, landsting med rating AAA/Aaa (A-1+/P-1)	100 %	100 %	100 %
B. Övriga värdepapper med rating AAA/Aaa (A-1+/P-1)	100 %	85 %	15 % (25 %)
C. Värdepapper med rating lägst AA-/Aa3 (A-1/P-1)	70 %	50 %	10 % (20 %)
D. Värdepapper med lägst rating A-/A3 (A-2/P-2)	40 %	30 %	5 % (15 %)
E. Värdepapper med lägst rating BBB-/Baa3 (A-3/P-3)	20 %	10 %	5 % (10 %)
F. Värdepapper med rating under BBB-/Baa3 (A-3/P-3) eller utan rating	10 %	5 %	3 % (5 %)

I första hand ska värdepappers rating användas och om det inte finns, används emittentens rating. Om löptiden på ett instrument är kortare än 1 år får kortfristig rating användas. Kortfristig rating översätts till lägsta motsvarande långa rating i tabellen ovan. Räntebärande värdepapper utan rating, men med statliga garantier, faller under kategori C. Kommuner och landsting utan rating hamnar också i denna kategori. Ovanstående gäller rating enligt Standard & Poor's eller Moody's. Om låntagaren har rating från både Standard & Poor's och Moody's, krävs att minst en av dem ligger på angiven nivå.

Placering i värdepapper emitterade av Alingsås kommun eller närstående bolag är inte tillåtet.

3.4 Värdepappersfonder

Vid placering i värdepappersfonder ska värdepappersfonderna vara registrerade hos Finansinspektionen eller motsvarande organ inom EU bestående av räntebärande värdepapper med god kreditvärdighet och riskspridning. Fondens värde ska kunna gå att följa kontinuerligt samt realiseras med kort varsel samtidigt som den genomsnittliga kreditvärdigheten ska vara tillfredsställande.

3.5 Absolutavkastande hedgefonder

Vid placering i absolutavkastande hedgefonder ska värdepappersfonderna vara registrerade hos Finansinspektionen eller motsvarande organ inom EU. Fondens värde ska kunna gå att följa kontinuerligt samt realiseras med kort varsel. Maximal tillåten årlig standardavvikelse för respektive innehav är 6 % och vid flera placeringar ska en så hög nivå som möjligt av diversifiering mellan olika strategier och exponering eftersträvas.

3.6 Ansvarsfulla placeringar

Utöver avvägningen mellan avkastning och risk ska också etiska ansvarsfulla aspekter beaktas i placeringsverksamheten. Utöver ekonomiska bedömningar ska även hänsyn tas till samhälle och miljö. Placeringar i företag som har sin huvudsakliga verksamhet, produktion eller försäljning inom krigsmateriel eller tobaks- och alkoholvaror, eller bryter mot mänskliga rättigheter, ska undvikas. Miljöhänsyn ska visas främst genom användande av positiva urvalskriterier. Detta

innebär att vid val av jämförbara företag inom samma bransch ska hänsyn tas till företag som bedöms aktivt jobba för en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. I övrigt hänvisas, i tillämpliga delar, till etiska riktlinjer som anges i kommunens upphandlingsriktlinjer.

Enskilda aktier eller fonder som tas upp på 7:e AP-fondens svarta lista över uteslutna bolag ska utan dröjsmål avvecklas. Direkta aktieinnehav i bolag som i huvudsak ägnar sig åt fossil gas- eller oljeproduktion är ej tillåtna. På motsvarande sätt ska kommunen inte investera i företag inom kol-branschen. I kontakter med kommunkoncernens placeringsrådgivare ska det framhållas att hållbara och fossilfria investeringar är en viktig fråga för Alingsås kommun.

Som grundregel ska hänsyn tas till principerna i FN:s Global Compact.

Vid indirekta placeringar i fonder ska eftersträvas att fonden har en placeringsinriktning som så långt som möjligt uppfyller de krav som anges ovan. Eftersom fonder kan ha något annorlunda utformade riktlinjer är det möjligt att placera i fonder som inte fullt ut uppfyller de krav som anges ovan. Vid placeringar i fonder ska vidare innehavets vikt bedömas utifrån ett väsentlighetskriterium där endast mindre avvikelser kan accepteras.

3.7 Uppföljning och rapportering

Det övergripande syftet är att informera kommunstyrelsen om förvaltningens resultat och exponering i relation till fastställda limiter. Samtliga personer och parter delaktiga i arbetet med medelsförvaltningen ska omedelbart rapportera till kommunstyrelsen om händelser som inte kan betraktas som normala i placeringsverksamheten.

Respektive medelsförvaltare ska en gång per månad lämna en rapport till kommunens ekonomienhet. Rapporten ska vara kommunen tillhanda senast den 10:e i respektive månad och innehålla nedanstående uppgifter presenterade sedan uppdragets början, sedan årets början och för föregående månad:

- Totalt marknadsvärde och per instrument.
- Utveckling av förvaltningen senaste månaden och under senaste året samt utveckling mot relevanta jämförelseindex.
- Avstämning mot riskbegränsningen.
- Eventuella avvikelser från placeringsreglerna i dessa riktlinjer, avvikelsernas orsak samt vidtagna åtgärder eller förslag till åtgärder.

4 Upplåning

All upplåning i kommunkoncernen ska samordnas och utföras genom ekonomiavdelningen i Alingsås kommun. Med upplåning avses alla former av finansiering och kreditlöften. Extern upplåning ska ske av ekonomiavdelningen i Alingsås kommuns namn. Om verksamhetsspecifika förutsättningar i bolagen möjliggör för koncernen förmånliga alternativa finansieringsformer ska detta utredas och upphandlas av ekonomiavdelningen i Alingsås kommun samt godkännas av kommunstyrelsen.

Finansiell leasing i kommunkoncernen jämföras med upplåning. All leasing i kommunen beslutas av kommunstyrelsen eller av den kommunstyrelsen delegerat uppdraget till.

Ekonomiavdelningen i Alingsås kommun ska förvalta kommunkoncernens låneportfölj på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt med hänsyn tagen till risker och andra faktorer.

4.1 Riktlinjer för upplåning

Följande riktlinjer gäller vid upplåning i kommunen:

- Upplåning ska uppfylla kraven på en låg finansieringsrisk, hög kvalitet på lånedokumentation och en enkel administration.
- Kommunen ska eftersträva en god diversifiering avseende lånens förfallostruktur och avseende långivare.
- Upplåning vars enda syfte är att skapa räntevinster ska inte förekomma.
- Ekonomiavdelningen i Alingsås kommun ska arbeta med god framförhållning vid upplåning.
- Godkända motparter vid tecknande av kreditlöften är skandinavisk bank med rating om minst A- (S&P) eller A3 (Moody's) eller annan motpart med rating om minst AA- (S&P) eller Aa3 (Moody's).

4.2 Upplåningsformer

Lånefinansiering får ske i form som lån eller kredit i löpande räkning hos:

- Lån från kommunens helägda företag.
- Kommuninvest i Sverige AB (publ).
- Europeiska Investeringsbanken (EIB).
- Nordiska Investeringsbanken (NIB).
- Europarådets utvecklingsbank (CEB).
- Svensk bank eller från svenska kreditmarknadsbolag.
- Utländsk bank om upplåning sker med tillämpning av svensk lag och svensk lånedokumentation.

Kommunfullmäktige bör besluta separat om publika låneprogram som certifikatsprogram och obligationsprogram.

4.3 Kapitalbindning

Kommunens totala upplånings- och kreditlöftesvolym ska eftersträva en genomsnittlig kapitalbindning på 2,5 år med ett tillåtet intervall mellan 1,5 år och 4 år.

4.4 Räntebindning

Kommunens upplåningsportfölj ska eftersträva en genomsnittlig räntebindning på 2,5 år med ett tillåtet intervall mellan 1,5 år och 4 år. Dock får det vara maximalt 50 procent räntebindningsförfall inom 12 månader.

5 Utlåning till kommunala bolag

Kommunen ska erbjuda marknadsmässiga finansieringslösningar till bolagen. Utlåning sker via koncernkontot.

5.1 Kommunens prissättning

Kommunens prissättning ska vara transparent och eftersträva marknadsmässiga villkor för att möta lagkrav på konkurrensneutralitet för verksamheter som konkurrerar med privata aktörer. Kommunens villkor ska därmed inte vara bättre eller sämre än de villkor bolaget skulle kunna få på egna meriter. Med marknadsmässiga villkor avses det pris som är resultatet av nedanstående två delar.

- Kommunens självkostnad för upplåning.
- En bedömd marknadsmässig avgift. Avgiften ska spegla den skillnaden i kostnad respektive bolag bedöms ha för att finansiera sig på egna meriter jämfört med kommunen.

5.2 Administration av utlåning

För effektiv administration kommer koncernkontosystemet att utnyttjas som plattform för kommunens utlåning. Koncernkontosystemet loggar aktuellt saldo för respektive bolag och ränteberäknar detta dagligen.

6 Kommunal borgen

Syftet med att lämna kommunal borgen är att stimulera sådan verksamhet som kommunen har ett ansvar för, utan att kommunen får ett huvudmannaskap. Dessutom ska verksamheten vara till väsentlig nytta för kommunens invånare. Detta innebär att verksamheten ska vara inom ramen för den verksamhet som kommunen själv kan bedriva, dvs. inom den kommunala kompetensen. Hänsyn måste också tas till kommunallagens bestämmelser mot gynnande av enskild person/verksamhet, dvs. ett tydligt och uttalat allmänintresse samt uttalad nytta för kommunmedlemmarna måste föreligga för att övervägande av borgensbeslut ska kunna aktualiseras. En kommunal borgen garanteras ytterst av den grundlagsfästa kommunala beskattningsrätten av sina medlemmar. Detta innebär bland annat att sedvanliga marknadsmässiga förhållanden åsidosätts då kommunal borgen beviljas. Skälen till sådant beslut måste därför vara tydliga.

6.1 Riktlinjer för kommunal borgen

Ett kommunalt borgensåtagande är ett stöd från kommunen som syftar till att stödja en icke kommunal verksamhet. Ett sådant borgensåtagande är inte någon obligatorisk eller tvingande verksamhet för kommunen. Ibland blir kommunen efterfrågad som säkerställare på grund av sin breda förankring i samhällsekonomin, där framförallt beskattningsrätten ses som en garant för kreditvärdighet. Kommunal borgen ska emellertid tillämpas restriktivt. Efter särskild prövning kan borgen lämnas till föreningar och organisationer, som verkar inom eller för kommunen. Stöd i form av borgen får endast ges för sådan verksamhet som kommunen kompetensenligt skulle kunna bedriva i egen regi. För att kommunen ska göra ett borgensåtagande ska dess syfte vara att stödja verksamhet som inte bedrivs av kommunen själv, men som ur kommunalpolitisk synpunkt anses angelägen och ligger inom ramen för kommunens befogenheter. De ändamål som åtagandet gynnar ska alltså sammanfalla med kommunens egna syften och intressen. Ett kommunalt borgensåtagande får inte äventyra eller fördyra kostnaden för den egna kommunala upplåningen.

6.2 Säkerheter

Vid tecknande av borgen kan kommunen kräva säkerheter i olika former. Ytterligare belåning får inte ske i panträtt utan kommunens medgivande. Nedskrivning av borgensåtagande ska ske i takt med att lånebeloppet amorteras.

6.3 Insyn

Vid kommunal borgen ska Alingsås kommun ha tillgång till låntagarens löpande redovisning och årsredovisning. Kommunen ska som borgensman vid behov representeras i låntagarens beslutande organ. Enskild person ska på uppmaning av borgensmannen redogöra för sin ekonomiska situation. Större förändringar i låntagarens situation ska omedelbart meddelas borgensmannen.

6.4 Giltighetstid

Varje borgensåtagande ska tidsbegränsas. Tidsbegränsningen gäller också det lån som tas upp med kommunens borgen.

6.5 Försäkring

Investeringar som finansieras med lån där kommunal borgen beslutas ska vara försäkrat till ett värde som minst motsvarar Alingsås kommuns borgensåtagande.

6.6 Beslut om borgensärenden

Kommunfullmäktige beslutar om alla borgensåtaganden. Ansökan om kommunal borgen ska ställas till kommunstyrelsen.

Borgensåtaganden för allmännyttiga ideella och ekonomiska föreningar ska företrädesvis avse förening/organisation som bedriver verksamhet som främjar kommunens invånare.

Följande riktlinjer gäller för utlåning och borgen:

- Beslut om kommunal borgen ska föregås av ett skriftligt utlåtande av ekonomiavdelningen.
- All utlåning och borgen ska ske så att kommunens finansiella risker begränsas.
- All utlåning och borgen ska vara belopps- och tidsbegränsad.
- All utlåning ska dokumenteras i avtal mellan parterna.
- Underliggande kreditavtal ska i dess helhet granskas och godkännas av ekonomichefen innan borgen tecknas.
- All borgen ska registerföras och alla borgenshandlingar tillsammans med underliggande kreditavtal ska arkiveras.

7 Finansiella risker

All typ av finanshantering är förknippad med ett antal risker. Nedan redogörs för finansieringsrisk, ränterisk och valutarisk, samt hur dessa kan hanteras.

7.1 Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot en ökad kostnad, ha tillgång till medel för betalningar. Finansieringsrisk uppstår även om kommunens upp- och utlåning inte sker med matchade villkor för kapitalbindning. Målet är att uppnå en låg finansieringskostnad samtidigt som kommunens betalningsförmåga säkerställs på såväl kort som lång sikt.

För att begränsa finansieringsrisken ska följande riktlinjer följas.

- Ekonomiavdelningen ska vid var tidpunkt ha en likviditetsreserv motsvarande kommunens finansieringsbehov de kommande två månaderna, dock lägst 50 miljoner kronor vid varje givet tillfälle.
- Externa kreditlöften som får räknas med i likviditetsreserven ska ha en avtalad räntemarginal och en återstående löptid om minst tre månader.

7.2 Ränterisk

Med ränterisk avses risken för att en snabb förändring av marknadsräntorna påverkar kommunens finansnetto negativt. Ränteriskhantering ska syfta till att undvika stora och snabba genomslag i finansnettot. Målet med ränteriskhanteringen är att långsiktigt åstadkomma bästa möjliga finansnetto inom ramen för de risktaganden som fastställs i dessa finansiella riktlinjer. Ränterisken hanteras genom att kommunens upplåningsportfölj ska eftersträva en genomsnittlig räntebindning på 2,5 år med ett tillåtet intervall mellan 1,5 år och 4 år. Dock får det vara maximalt 50 procent räntebindningsförfall inom 12 månader.

7.3 Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att kommunen drabbas av ökade kostnader till följd av valutakursförändringar. I finansverksamheten uppkommer valutarisker om ekonomiavdelningen lånar eller placerar i utländsk valuta. I förvaltningarna uppkommer valutarisker om förvaltningarna upphandlar varor eller tjänster i utländsk valuta eller får bidrag i utländsk valuta. Det åligger förvaltningarna att identifiera och omedelbart till ekonomiavdelningen rapportera valutarisker i verksamheten om motvärdet på exponeringen bedöms motsvara en miljon kronor eller mer.

Följande riktlinjer gäller för hanteringen av valutarisker.

- Upplåning i utländsk valuta ska godkännas av kommunstyrelsens arbetsutskott och alltid säkras.
- Förvaltningarna ska identifiera och omedelbart till ekonomiavdelningen rapportera valutarisker i verksamheten.

8 Derivatinstrument

För att hantera riskerna i finansverksamheten förekommer olika derivatinstrument i marknaden. De kommunala bolagen har inte rätt att teckna avtal om derivatinstrument utan ett godkännande från kommunstyrelsen.

Följande riktlinjer gäller för derivatinstrument och motpartsrisker.

- Derivatinstrument får användas endast till att hantera finansiella risker i underliggande upp- och utlåning, placeringsportfölj eller underliggande valutaexponeringar.
- Kommunen får använda derivatinstrument i form av terminer, FRA-kontrakt och ränteswappar för att hantera ränte- och valutarisker.
- Innan ett derivatinstrument används för första gången ska kommunstyrelsens arbetsutskott godkänna instrumentet.
- Riskbedömning och konsekvensanalys av en derivattransaktion ska alltid genomföras och dokumenteras före affärsavslut.
- Uppföljning och utvärdering av vad derivatpositionerna under ett enskilt år har inneburit i termer av risker och kostnader.
- Godkända externa motparter vid derivataffärer är skandinavisk bank med rating om minst A- (S&P) eller A3 (Moody's) eller annan motpart med rating om minst AA- (S&P) eller Aa3 (Moody's).

9 Operativ risk

Med operativ risk avses risken att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, fel orsakade av den mänskliga faktorn eller felaktiga system. De operativa riskerna ska begränsas genom uppdaterade och väl dokumenterade rutinbeskrivningar och arbetsinstruktioner. Varje transaktion ska administreras så att risken för fel och eventuell skada minimeras. Målet med hanteringen av de operativa riskerna är att minimera förluster på grund av fel i processer, system eller bristande kontroll.

Följande gäller för att säkerställa att god intern kontroll upprätthålls.

- Alla affärstransaktioner och betalningar ska utföras enligt delegationsordning, fullmakter eller attestordning.
- Alla transaktionsverifikationer ska vid transaktionstillfället kompletteras med ett internt beslutsunderlag (handelsnota) som anger viktiga villkor och motiv för transaktionen.
- Alla affärstransaktioner ska kontrolleras mot intern handelsnota och extern affärsbekräftelse.
- Alla affärstransaktioner ska utöver i ekonomisystemets reskontra registreras i ett register (finanssystem eller motsvarande).
- En person som gjort affärsavslut får inte attestera bokföringsunderlaget i ekonomisystemet.

10 Ordlista

Derivatinstrument = (försäkringsinstrument): Finansiellt instrument vars värde eller pris baseras på ett underliggande värde. Ett syfte med derivatinstrument är att hantera kurs- och ränterisker och skapa ett skydd mot en förväntad ofordelaktig prisutveckling. De vanligaste derivatinstrumenten är optioner, terminer och swappar.

Duration = genomsnittliga löptiden för ett antal kassaflöden (värdeviktad). I våra beräkningar använder vi beräkningsmodellen "modifierad duration".

Emittent: Utgivare av finansiella instrument.

ETF: Börshandlad fond. Handlas över börsen, precis som en aktie.

Finansnetto: Skillnaden mellan finansiella intäkter (ränteintäkter och kursvinster) och finansiella kostnader (räntekostnader och kursförluster).

FRA (forward rate agreement): Avtal om att en viss räntesats ska gälla under en bestämd tidsperiod.

Hedgefond: Specialfond som har ett friare regelverk än vanliga aktiefonder. Grundtanken är att hedga bort risk och på så sätt nå en absolut avkastning, oavsett marknadsklimat.

Korrelation = ett statistiskt mått på olika marknadens samvariation. En korrelationskoefficient på +1 innebär att två marknader rör sig i perfekt samklang med varandra. Om däremot en marknad stiger samtidigt som en annan faller, det vill säga de är i perfekt motfas till varandra, så är korrelationskoefficienten -1. Alla variationer mellan dessa ytterligheter ger en korrelationskoefficient mellan -1 och +1.

Option = En option är ett avtal mellan en optionsutställare och en optionsinnehavare som ger innehavaren rätten, men inte skyldigheten, att i framtiden köpa eller sälja en underliggande tillgång till ett på förhand bestämt pris.

Räntenetto: Skillnaden mellan intäktsräntor och kostnadsräntor.

Ränteswap: Avtal om byte av räntebindning från fast till rörlig ränta och tvärtom. Om räntebindningen sker i olika valutor är avtalet en kombinerad valuta- och ränteswap.

Säkerhetsgolv = den säkerhetsnivå som riskkontrollen inte får understiga. Säkerhetsgolvet är vanligtvis definierat som en andel av det marknadsvärderade nuvärdet av målkassaflödena.

Termin: Ett bindande avtal om köp eller försäljning av en underliggande vara, på ett förutbestämt framtida datum, till ett förutbestämt pris.

Valutaswap: Avtal om att byta betalningar i en valuta mot betalningar i en annan valuta.

Volatilitet = ett statistiskt mått på storleken på kurssvängningar över tiden. Beräknas vanligtvis som en standardavvikelse enligt Normal-fördelningen. Uttrycks vanligtvis som procent på årsbasis.